

USTANAWIANIE STREF OCHRONNYCH UJĘĆ WÓD

Na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne

Strefy ustanowione przed 2002 rokiem

Dz. U. 32 poz. 159 ustawa z 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw

Art. 21.1 Strefy ochronne ujęć wód ustanowione przed dniem 1 stycznia 2002 r. wygasają z dniem 31 grudnia 2012 r.

CEL

PODMIOTY USTANAWIAJĄCE STREFY OCHRONNE

Art. 135

Strefy ustanowione po 2002 r.

Art. 565 ust. 1 Dotychczasowe akty prawa miejscowego wydane na podstawie art. 58 ust. 1 (...) ustawy uchylanej w art. 573 zachowują moc do dnia wejścia w życie aktów prawa miejscowego wydanych na podstawie (...) art. 135 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 niniejszej ustawy i mogą być zmieniane.

ZMIANA LUB WYGASZENIE ISTNIEJĄCEJ STREFY

WODY POLSKIE

Art. 135 ust. 1 pkt 1 Strefę ochronną obejmującą wyłącznie teren ochrony bezpośredniej ustanawia właściwy organ Wód Polskich w drodze decyzji.

Art. 121 ust. 3 Strefę ochronną obejmującą wyłącznie teren ochrony bezpośredniej ustanawia się dla każdego ujęcia wody, z wyłączeniem ujęć wody służących do zwykłego korzystania z wód.

WOJEWODA

Art. 135 ust. 1 pkt 2 Strefę ochronną obejmującą teren ochrony bezpośredniej i teren ochrony pośredniej ustanawia wojewoda w drodze aktu prawa miejscowego.

Z URZĘDU

Art. 133 ust. 2 pkt 2 Jeżeli właściciel ujęcia wody nie złożył wniosku, a z przeprowadzonej analizy ryzyka wynika potrzeba jej ustanowienia.

NA WNIOSEK WŁAŚCICIELA UJĘCIA

Art. 133 ust. 2 pkt 1 Strefę ochronną obejmującą teren ochrony bezpośredniej i teren ochrony pośredniej ustanawia się na wniosek właściciela ujęcia wody.

Art. 138 ust. 1 Wniosek powinien zawierać:

- charakterystykę techniczną ujęcia wody;
- uzasadnienie potrzeby ustanowienia strefy ochronnej uwzględniające analizę ryzyka oraz propozycje granic terenu ochrony pośredniej wraz z planem sytuacyjnym;
- propozycje nakazów, zakazów i ograniczeń dotyczących użytkowania gruntów oraz korzystania z wód na terenach ochrony pośredniej, wraz z uzasadnieniem.

ANALIZA RYZYKA

Art. 133 ust. 3

Strefę ochronną ustanawia się na podstawie analizy ryzyka.

ZAWIERA

Art. 133 ust. 3 Analiza ryzyka obejmuje ocenę zagrożeń zdrowotnych z uwzględnieniem czynników negatywnie wpływających na jakość ujmowanej wody, przeprowadzoną w oparciu o:

- analizy hydrogeologiczne lub hydrologiczne;
- dokumentację hydrogeologiczną lub hydrologiczną;
- analizę identyfikacji źródeł zagrożenia wynikających ze sposobu zagospodarowania terenu;
- wyniki badania jakości ujmowanej wody.

PRZEPROWADZA SIĘ DLA

- Art. 133 ust. 4 i 5 Analizę ryzyka przeprowadza się dla:
  - ujęć wody dostarczających więcej niż 10 m³ wody na dobę lub służących zaopatrzeniu w wodę więcej niż 50 osób;
  - indywidualnych ujęć wody dostarczających do 10 m³ wody na dobę lub służących zaopatrzeniu w wodę do 50 osób, jeżeli woda jest dostarczana, jako woda przeznaczona do spożycia przez ludzi, w ramach działalności handlowej, usługowej, przemysłowej albo do budynków użyteczności publicznej;
  - ujęć wody właścicieli realizujących zadania w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę.

W CZASIE

Art. 551 ust. 2 Właściciele ujęć wody, dla których nie ustanowiono strefy ochronnej obejmującej teren ochrony pośredniej w terminie 3 lat od dnia wejścia w życie ustawy (tj. do 31.12.2020 r.) przeprowadzą analizę ryzyka i złożą wnioski o ustanowienie stref ochronnych obejmujących teren ochrony bezpośredniej oraz teren ochrony pośredniej, jeżeli jest to uzasadnione wynikami tej analizy.

W PRZYPADKU NIEPRZEKAZANIA
Art. 134 ust. 2 wojewoda wzywa właściciela ujęcia wody do jej przekazania w terminie 30 dni od dnia doręczenia wezwania.

AKTUALIZACJA
Art. 133 ust. 6 Analiza ryzyka jest aktualizowana nie rzadziej niż co 10 lat, a w przypadku ujęć wody dostarczających mniej niż 1000 m³ wody na rok - nie rzadziej niż co 20 lat.

WYNIKA POTRZEBA USTANOWIENIA

Art. 133 ust. 2 pkt 2 Jeżeli właściciel ujęcia wody nie złożył wniosku, a z przeprowadzonej analizy ryzyka, wynika potrzeba jej ustanowienia ustanawia się z urzędu strefę ochronną obejmującą teren ochrony bezpośredniej i teren ochrony pośredniej.

NIE WYNIKA POTRZEBA USTANOWIENIA

Pracownik merytoryczny Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego sprawdza kompletność i poprawność przekazanej analizy ryzyka. W przypadku uwag zwraca się do właściciela ujęcia z prośbą o uzupełnienie/wyjaśnienia. W przypadku braku uwag analiza ryzyka zostaje przyjęta.

STREFA OCHRONNA =

TEREN OCHRONY BEZPOŚREDNIEJ

+ TEREN OCHRONY POŚREDNIEJ

Art. 127 Na terenie ochrony bezpośredniej zakazuje się użytkowania gruntów do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęcia wody.

Art. 128 Na terenie ochrony bezpośredniej należy:

- odprowadzać wody opadowe lub roztopowe w sposób uniemożliwiający przedostawanie się ich do urządzeń służących do poboru wody;
- zagospodarować teren zieloną;
- odprowadzać poza granicę terenu ochrony bezpośredniej ścieki z urządzeń sanitarnych przeznaczonych do użytku dla osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody;
- ograniczyć wyłącznie do niezbędnych potrzeb przebywanie osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody.

Art. 129 Teren ochrony bezpośredniej należy ogrodzić, a jego granice przebiegające przez wody powierzchniowe oznaczyć za pomocą rozmieszczonych w widocznych miejscach stałych znaków stojących lub pływających. Na ogrodzeniu oraz znakach należy umieścić tablice zawierające informację o ustanowieniu strefy ochronnej i zakazie wstępu osób nieupoważnionych.

Art. 122 Teren ochrony pośredniej ujęcia wód podziemnych obejmuje obszar zasilania ujęcia wody.

Art. 123 Teren ochrony pośredniej ujęcia wód podziemnych wyznacza się na podstawie ustaleń zawartych w dokumentacji hydrogeologicznej tego ujęcia. Jeżeli czas przepływu wód od granicy obszaru zasilania do ujęcia jest dłuższy od 25 lat, teren ochrony pośredniej ujęcia wód podziemnych wyznacza się z uwzględnieniem obszaru wyznaczonego 25-letnim czasem wymiany wód w warstwie wodonośnej.

Art. 125 ust. 1 Granice terenu ochrony pośredniej oznacza się przez umieszczenie, w punktach przecięcia się granic ze szlakami komunikacyjnymi oraz w innych charakterystycznych punktach terenu, tablic zawierających informacje o ustanowieniu strefy ochronnej.

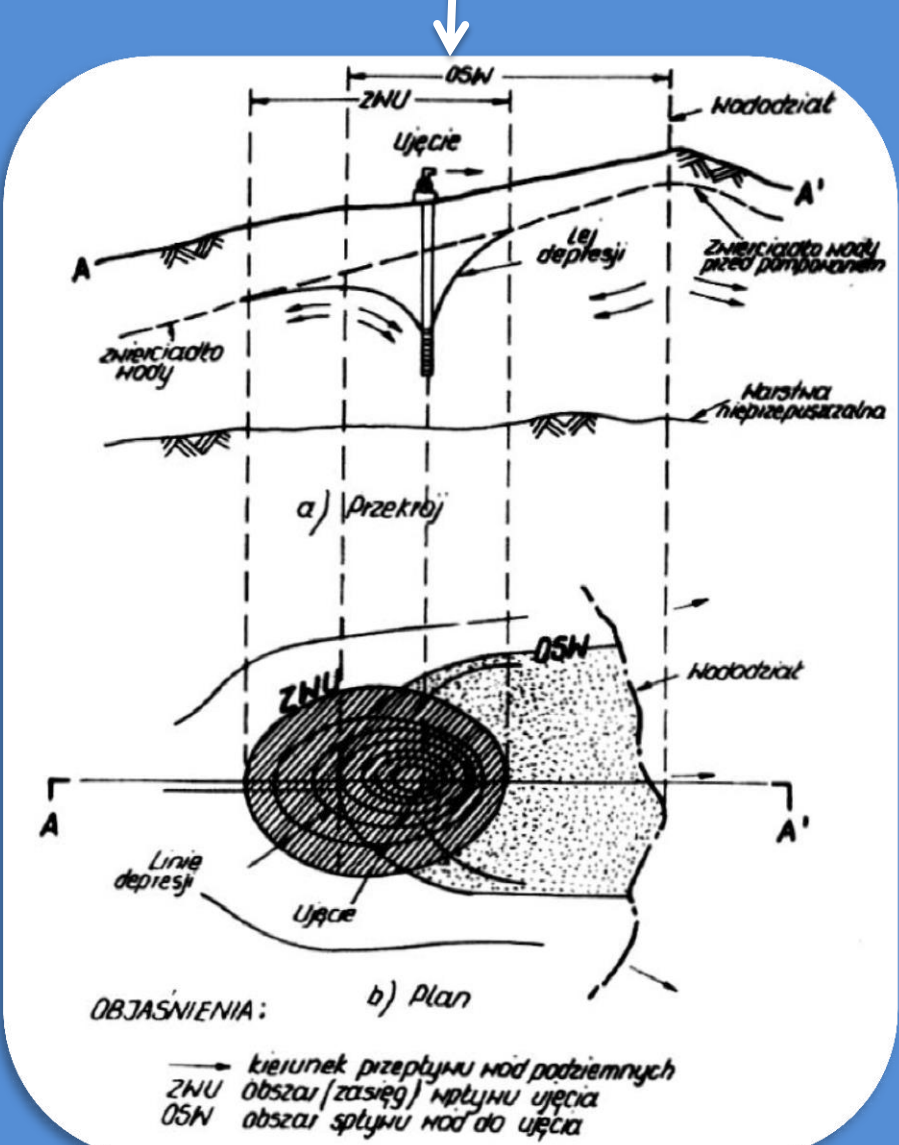
Art. 137 Ustanawiając strefę ochronną wojewoda określa obszar terenu ochrony bezpośredniej oraz obszar terenu ochrony pośredniej, a także może wskazać odpowiednie nakazy, zakazy i ograniczenia spośród tych, o których mowa w art. 130.

Art. 130 ust. 1 Na terenie ochrony pośredniej może być zakazane lub ograniczone wykonywanie robót lub czynności powodujących zmniejszenie przydatności ujmowanej wody lub wydajności ujęcia, obejmujących:

- wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi;
- rolnicze wykorzystanie ścieków;
- przechowywanie lub składowanie odpadów promieniotwórczych;
- stosowanie nawozów oraz środków ochrony roślin;
- budowę nowych dróg, linii kolejowych, lotnisk lub lądowisk;
- wykonywanie urządzeń melioracji wodnych oraz wykopów ziemnych;
- lokalizowanie zakładów przemysłowych oraz ferm chowu lub hodowli zwierząt;
- lokalizowanie magazynów produktów ropopochodnych oraz innych substancji, a także rurociągów do ich transportu;
- lokalizowanie składowisk odpadów niebezpiecznych, innych niż niebezpieczne i obojętne oraz obojętnych;
- mycie pojazdów mechanicznych;
- urządzanie parkingów, obozowisk oraz kąpielisk i miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpielii;
- lokalizowanie nowych ujęć wody;
- lokalizowanie cmentarzy oraz grzebanie martwych zwierząt;
- wydobywanie kopalini;
- wykonywanie odwodnień budowlanych lub górniczych;
- lokalizowanie budynków mieszkalnych oraz obiektów budowlanych związanych z turystyką;
- używanie statków powietrznych do przeprowadzania zabiegów rolniczych;
- urządzanie przyzmy kisonkowych;
- chów lub hodowla ryb, ich dokarmianie lub zanęcanie;
- pojenie oraz wypasanie zwierząt;
- wydobywanie kamienia, żwiru, piasku oraz innych materiałów, a także wycinanie roślin z wód lub brzegu;
- uprawianie sportów wodnych;
- użytkowanie statków o napędzie spalinowym;
- lokalizowanie nowych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
- składowanie opakowań po nawozach i środkach ochrony roślin;
- stosowanie i składowanie chemicznych środków zimowego utrzymania dróg.

Art. 130 ust. 2 Na gruntach rolnych lub leśnych położonych na terenach ochrony pośredniej może być wprowadzony obowiązek stosowania odpowiednich upraw rolnych lub leśnych.

Pobór wody ze studni powoduje obniżenie (depresję) zwierciadła wody wokół niej. Obszar ten nazywa się obszarem wpływu ujęcia lub też zasięgiem wpływu ujęcia - ZWU. W strefie tej, ze względu na zmniejszenie się poprzecznego przekroju strumienia, następuje wzrost prędkości przepływu wód w kierunku studni odwrotnie proporcjonalnie do odległości od niej. Z punktu widzenia ochrony jakościowej zasobów wód ważniejszy jest obszar OSW - obszar spływu do ujęcia (obszar zasilania), ponieważ zanieczyszczenia przenikające do warstwy wodonośnej w jego obrębie prędzej czy później dopłyną do ujęcia.

Podatność warstw wodonośnych na zanieczyszczenie z powierzchni terenu zależy przede wszystkim od głębokości zalegania i własności izolacyjnych skał nadległych. Procesy sorpcji i desorpcji, rozpuszczania, wytrącania, rozpadu, zanikania, obumierania, biodegradacji, utleniania i redukcji mogą prowadzić do samoczyszczenia się wód. Proces ten zachodzi głównie w strefie aeracji i w strefie głębowej w obecności minerałów ilastych, substancji organicznej i bakterii. Trwałość substancji migrujących w wodach podziemnych ocenia się na podstawie czasu potencjalnego zaniku. W przypadku substancji wolno degradowanych czas ten wynosi od 5 do 20 lat. Podczas wymiarowania stref ochronnych ujęć wody przyjmuje się, że strefa ochronna obejmuje obszar zasilania ujęcia ograniczonego izochroną 25 lat dopływu potencjalnego zanieczyszczenia do studni.

Proponowana ocena czasu przesączania pionowego wody wzorem zmodyfikowanym Wiltzaka i Żurko:

$$t_a = \frac{\sum_{i=1}^n (m_{ai} \times w_{0i})}{\omega^2 \times \sum_{i=1}^n \frac{m_{ai}}{(m_{ai}/k_i)}}$$

t_a - czas przesączania pionowego przez strefę aeracji, [d],
 m_a - miąższość strefy aeracji, [m]
 w_0 - wilgotność objętościowa, [1]
 i - oznacza n kolejnego przewarstwienia strefy aeracji, [1]
 ω - roczna infiltracja efektywna ($\omega = P_{zw}$), [m/d]
 K - współczynnik pionowej filtracji strefy aeracji, [m/d]

Rozporządzenie Wojewody Mazowieckiego w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wód podziemnych

